

Стратегічні засади взаємодії асоціацій органів місцевого самоврядування та органів влади

Ковалівська Світлана,
керівник центру регіональних досліджень

Круглий стіл «Правовий статус асоціацій органів
місцевого самоврядування: проблеми та
перспективи»

Київ, 14.06.2021

МЕТА ВЗАЄМОДІЇ

Асоціації взаємодіють з державними органами при розробленні та здійсненні державної політики у сфері місцевого і регіонального розвитку з метою **узгодження загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів** (Ст.17)

Форми взаємодії:

 (1) консультації, (2) надання висновків асоціацій до проектів нормативно-правових актів з питань, що стосуються місцевого і регіонального розвитку

Всеукраїнські асоціації

- з Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади

Місцеві асоціації та регіональні відділення всеукраїнських асоціацій

- з місцевими органами виконавчої влади

розробляти та подавати державним органам **пропозиції щодо розвитку МС** (п.2 частини першої статті 14);

готувати **висновки до проектів** законів України, інших нормативно-правових актів з питань, що стосуються місцевого і регіонального розвитку (п. 2 частини другої статті 14);

готувати та подавати до Міністерства фінансів України **пропозиції до проекту закону про Державний бюджет** України в частині, що стосується показників місцевих бюджетів та міжбюджетних трансфертів (п. 3 частини другої статті 14);

брати участь у розробленні **проектів загальнодержавних програм** щодо розвитку регіонів, проектів та програм місцевого і регіонального розвитку (п. 4 частини другої статті 14);

представляти і захищати місцеві та регіональні інтереси ОМС при прийнятті державними органами рішень щодо соціально-економічного та культурного розвитку територій (п. 5 частини другої статті 14);

надавати **методичну, правову та інформаційну допомогу** ОМС у здійсненні ними своїх повноважень (п.3 частини першої статті 14);

сприяти **підвищенню ефективності підготовки та перепідготовки посадових осіб МС**, підвищенню їх кваліфікації (п.4 частини першої статті 14).

Недоліки нормативно-правових засад взаємодії

- Не передбачено процедуру та обов'язковість врахування результатів проведення консультацій та наданих висновків
- Не приділено достатньої уваги забезпеченню прозорості щодо джерел та порядку фінансування асоціацій
- Складність знайти консенсусне рішення для органів влади, особливо при існуванні полярних думок у асоціацій

ПРОПОЗИЦІЇ

Актуальні завдання АОМС в рамках реформи

- Моніторинг та аналіз проблемних питань ОМС базового та регіонального рівнів, їх поставка, разом із пропозиціями вирішення, через налагоджені канали комунікації, публікація на сайтах АОМС (*досвід Польщі та США: Система Аналітики Самоврядування, призначена для моніторингу діяльності ОМС, бенчмаркінгових порівнянь ОМС у контексті результатів діяльності; вимірювання часу, необхідного для надання послуг, що є одним із критеріїв ефективності*);
- Надання пропозицій щодо визначення прозорих умов визначення рівня спроможності ТГ у процесі їх діяльності, підготовка відповідного законодавчого забезпечення;

Актуальні завдання АОМС в рамках реформи

- Впровадження *досвіду експертних агенцій при асоціаціях* (досвід Польщі: Асоціація міст Польщі ZMP надає експертну підтримку містам за допомогою системи аналізу місцевого самоврядування). До складу таких агенцій можуть входити експерти - науковці, практики, представники бізнесу, іноземні фахівці. Це дасть змогу ОМС приймати рішення на професійному рівні.

Актуальні завдання АОМС в рамках реформи

- впровадження **механізмів міжнародного співробітництва** на рівні громад:
 - програми підтримки створення першого партнерства з громадою за кордоном чи першого досвіду участі в транснаціональній мережі муніципальних органів;
 - стимулювання ініціатив та створення онлайн-платформ пошуку партнерів за кордоном;
 - участь асоціацій України у програмі ЄС «Європа для громадян», що спрямована на підвищення обізнаності громадян про ЄС та участь у демократичних процесах в ЄС

Зміни до Регламенту Верховної Ради України

- Привести у відповідність до вимог перехідних положень Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» Закону України про «Регламент Верховної Ради України» передусім **щодо обов'язковості надсилання проектів нормативно-правових актів, що торкаються питань місцевого самоврядування, для узгодження інтересів асоціацій органів місцевого самоврядування «Регламент Верховної Ради України» (ст. 93, п. 4)**

Зміни до Закону України

«Про асоціації органів

місцевого самоврядування»

- Визначити **обов'язковим наявність протоколу** обговорення нормативно-правових актів, що торкаються інтересів місцевого самоврядування, за участю асоціацій органів місцевого самоврядування, який додається до законопроекту чи проекту іншого акта (ст. 18, п. 2);
- Визначити **обов'язковим запрошення** представників всеукраїнських асоціацій до участі у засіданнях органів державної влади, присвячених розгляду питань, що торкаються інтересів органів місцевого самоврядування (ст. 18, п. 3);

Зміни до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування»

- Доцільно передбачити норму щодо розроблення та **ухвалення типових договорів між АОМС та ОВ щодо участі асоціації у:**
 - роботі комітету Верховної Ради України та ухваленні законопроектів
 - розробленні проектів програм з питань регіонального та місцевого розвитку
 - формуванні місцевого бюджету та контролю за його виконанням
 - прийнятті рішень з важливих питань життєдіяльності громади
 - Конгресі місцевих та регіональних влад

Зміни до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування»

- В Законі передбачено, що всеукраїнські АОМС беруть участь у роботі консультативно-дорадчого органу з питань місцевого самоврядування при Голові Верховної Ради України (п. 1. ч.2 ст.14). Доцільно при опрацюванні змін до зазначеного закону **передбачити норми, які визначатимуть взаємодію всеукраїнських АОМС з Конгресом місцевих та регіональних влад при Президентові України.**

Зміни до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування»

- Доповнити Закон положеннями **про обов'язковість щорічного оприлюднення** в офіційних ЗМІ та виданнях асоціацій *інформації про*
 - *майно асоціацій та шлях його придбання;*
 - *обсяги та джерела коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб у вигляді спонсорської допомоги, добровичинних пожертв, подарунків тощо;*
 - *видатки асоціацій впродовж бюджетного року*

Зміни до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування»

- Розширити джерела фінансування АОМС (п.1, ст.21):
 - співфінансування з державного бюджету;
 - грантові внески;
 - запровадження платних послуг;
 - благодійні та спонсорські внески фізичних та юридичних осіб, що співпрацюють з Асоціацією, у грошовій і майновій формах;
 - доходи від використання інтелектуальної власності Асоціації;
 - добровільні пожертвування, подарунки, спадщина, безкоштовна передача об'єктів нерухомого та рухомого майна, що надходять від юридичних та фізичних осіб.

Пропонована процедура пропорційного врахування інтересів: на обговорення

- Врахувати градацію «ціни голосу» в залежності від кількості мешканців **при розподілі голосів та визначенні можливості бути членом кількох асоціацій** через:
 - а. запровадження на рівні закону норми, відповідно до якої ОМС при прийнятті рішень мають певну, обмежену кількість голосів, *членство в кількох асоціаціях одночасно* буде можливим в межах кількості цих голосів, які розподіляються між асоціаціями за домовленістю сторін (сума голосів не має перевищувати встановленого законом ліміту), або без права голосу;
 - б. запровадження такого підходу на підзаконному рівні чи, наприклад, у типових договорах;

Ціна голосу (приклад Іспанії)

- до 2500 мешканців - 2 голоси
- від 2501 до 5000 жителів - 3 голоси
- від 5 001 до 10 000 жителів - 5 голосів
- від 10 001 до 20 000 жителів - 10 голосів
- від 20 001 до 50 000 жителів - 15 голосів
- від 50 001 до 100 000 жителів - 30 голосів
- від 100 001 до 500 000 жителів - 50 голосів
- від 500 001 до 1 000 000 жителів - 75 голосів
- більш ніж 1 000 000 жителів - 100 голосів

● На обговорення:

Для АСОЦІАЦІЙ

- Чи можливим є налаштування процедури ухвалення рішень до розподілу «ціни голосу» через врахування кількості голосів та винесення рішень у відсотковому співвідношенні для різного типу учасників?
- Чи можливі / потрібні відповідні зміни до статутів асоціацій?

Для ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

- Чи можливим є налаштування процедури врахування позицій кількох асоціацій за такої відсоткової системи розподілу рішень?
- Чи можливі / потрібні відповідні зміни до законодавства і якого?

Дякую за увагу!